

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/714/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6113231990
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6113231990.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a členov senátu Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci navrhovateľa PROFI CREDIT Slovakia s. r. o. so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, proti odporcovi F. P., narodenému XX. XX. XXXX, bytom Y. I. XXX/X, XXX XX G. G., o zaplatenie 290,60 € s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 9C/53/2014-30 zo dňa 02. 04. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd návrh navrhovateľ zamietol a v konaní úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, že navrhovateľ sa návrhom na začatie konania voči odporcovi domáhal zaplatenia sumy 290,60 € s príslušenstvom ako pohľadávky vznikutej zo Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8200028877 zo dňa 12. 03. 2010, na základe ktorej navrhovateľ poskytol odporcovi úver vo výške 1.200,00 €, ktorý mal splatiť spolu s úrokom v 36 mesačných splátkach po 68,12 €.

Okresný súd prioritne konštatoval, že pri uzatváraní vyššie uvedenej zmluvy mal navrhovateľ postavenie dodávateľa, pretože konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a na strane dlžníka vystupoval účastník, fyzická osoba, ktorá neuzatvárala zmluvu v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka). Zmluva bola vopred naformulovaná vrátane znenia Všeobecných obchodných podmienok bez možnosti odporcu meniť obsah a text uvedených zmlúv. Súd preto posudzoval právny vzťah medzi účastníkmi ako vzťah spotrebiteľský a aplikoval naň ustanovenia Občianskeho zákonníka ako aj zák. č. 258/2001 Z. z.

Z obsahu vyššie uvedenej zmluvy mal okresný súd za preukázané, že splatnosť úveru bola dohodnutá na 36 mesiacov, výška mesačnej splátky bola 68,12 €, pričom dátum splatnosti prvej splátky bol určený na deň 18. 04. 2010, splatnosť poslednej na deň 18. 03. 2013. V zmluve bola dohodnutá RPMN vo výške 68,51 % a priemerná hodnota RPMN ku dňu podpísania zmluvy 48,66 %. Ročná úroková sadzba

revolvingu bola vo výške 68,44 %. Podľa oznámenia veriteľa o schválení úveru dlžníkovi (č. I. 6 spisu) bola celková výška zmluvnej odmeny za poskytnutie úveru 1.430,92 € vrátane odplaty za poskytnutie služby vo výške 178,60 €. Aj keď zmluva obsahovala podstatné náležitosti, súd zistil, že dohodnutá výška úrokov je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko neprimerane zaťažuje odporcu. Ten okrem úrokov (zmluvnej odmeny) bol navrhovateľovi povinný zaplatiť ešte aj odplatu za odloženie splátok vo výške 178,60 €. Pri posudzovaní, či konanie účastníka občiansko-právneho vzťahu je v rozpore s dobrými mravmi, zákon výslovne neurčuje, z akých hľadísk má súd vychádzať, preto závisí v každom prípade na úvahe súdu. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 28. 02. 1995, sp. zn. PL.ÚS/10/95. Pri posudzovaní primeranosti dojedanej výšky úroku prihliadal okresný súd na celkové úkony jeho pohnútky a účel, ktorý sledoval. Predovšetkým však porovnal dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/26/2011 a 1Cdo/57/2005). Účastníci si však v zmluve dojednali úrokovú mieru vo výške 68,44 %, čo je viac ako päťnásobok obvyklej úrokovej miery. V číselnom vyjadrení potom navrhovateľ za poskytnutý úver vo výške 1.200,00 € žiadal od odporcu vrátiť okrem tejto sumy aj úrok (dohodnutý ako zmluvná odmena) vo výške 1.252,32 €. Takto dojednané úroky potom treba považovať podľa okresného súdu za úroky dojednané v rozpore s dobrými mravmi, v dôsledku čoho je potom dojednanie v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatné. Absolútnou neplatnosťou podľa ust. § 41 Občianskeho zákonníka je postihnuté iba dojednanie o úrokoch, nie celá zmluva o revolvingovom úvere, pretože túto časť právneho úkonu možno oddeliť od ostatného obsahu. Keďže z vyjadrenia navrhovateľa a karty klienta (č. I. 8 spisu) mal súd za preukázané, že odporca doposiaľ navrhovateľovi zaplatil sumu 2.111,72 €, a dojednanie o úrokoch vo výške 1.252,32 € bolo neplatné, nevznikol navrhovateľovi na ne nárok. Navrhovateľ mal právo len na vrátenie istiny (poskytnutie úveru) vo výške 1.200,00 € a odplaty za odklad splátok vo výške 178,60 €. Po odpočítaní úhrad odporcom od poskytnutého úveru potom pre okresný súd vyplynulo, že odporca zaplatil viac ako mal, v dôsledku čoho žalobu v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p., teda podľa úspechu v konaní.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1 veta prvá O. s. p.) odvolanie navrhovateľ. Namietal, že okresný súd pri posudzovaní odplaty za úver neaplikoval právny predpis relevantný pre určenie prijateľnosti výšky odplaty, a to zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere dňa 12. 03. 2010. Poukázal na to, že výška odplaty za spotrebiteľský úver bola regulovaná právnou úpravou konkrétne ust. § 3 ods. 10 zák. č. 258/2001 Z. z. účinného ku dňu uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere, v spojení s ust. § 1 ods. 1 Nariadenia vlády č. 238/2008 Z. z. a uvedená právna úprava má aplikačnú prednosť pred ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Namietal preto, že výška odplaty za úver podľa zmluvy o revolvingovom úvere je v súlade s uvedenými právnymi normami a táto skutočnosť vylučuje správnosť a zákonnosť záveru o tom, že by dojednanie výšky odplaty za úver malo byť v rozpore s dobrými mravmi. Nezákonnosť napadnutého rozsudku dokumentuje podľa neho aj fakt, že aj neskôr zavedená úprava od 01. 06. 2010 v § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka hovorí o odplate obvyklej na finančnom trhu a nie iba u bánk, pričom sa zdôrazňuje zohľadnenie finančnej situácie spotrebiteľa, spôsob a miera zabezpečenia záväzkov spotrebiteľa, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehota splatnosti. Zamietnutie návrhu v časti odplaty je preto podľa neho v rozpore s vyššie citovaným ustanovením Zákona o spotrebiteľských úveroch, preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že odporcu zaviazal k zaplateniu tých nárokov, ohľadne ktorých bola žaloba zamietnutá a k náhrade trov prvostupňového konania ako aj trov v odvolacom konaní.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako vecne správny.

Okresný súd návrh navrhovateľa za dôvodný nepovažoval, keď dospel v prvom rade k záveru, že účastníkmi dojednaná výška úroku zo zmluvy o revolvingovom úvere je v rozpore s dobrými mravmi,

keď takmer päťnásobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu bánk pri poskytovaní obdobných úverov v rozhodnom období. Navrhovateľ sa v rámci podaného odvolania nestotožnil s názorom okresného súdu o tom, že by dojednanie o zmluvných úrokoch z úveru bolo rozporné s dobrými mravmi, keď okresný súd podľa jeho názoru mylne porovnával výšku takto zmluvne dojednaného úroku s priemernými úrokovými sadzbami bánk a súčasne neaplikoval ust. zák. č. 258/2001 Z. z..

Podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s vysloveným právnym záverom súdu prvého stupňa uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku, podľa ktorého je dojednanie o výške úrokov z úveru v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho je v tomto rozsahu dojednanie o úrokoch neplatné. Odvolací súd preskúmaním veci, oboznámením sa s obsahom spisu a so všetkými podaniami doručenými účastníkmi konania do spisu aj v priebehu odvolacieho konania dospel k záveru, že okresný súd dostatočne zistil skutkový stav, vec správne skutkovo aj právne posúdil a vo veci správne rozhodol. Všetky skutkové zistenia a závery o nich, ktoré z týchto zistení vyvodil, ako aj ich právne posúdenie okresný súd podrobne uviedol a vysvetlil v odôvodnení svojho rozhodnutia. Navrhovateľ v odvolaní neuvádza žiadne nové skutočnosti ani dôvody, ktoré by boli významné a odôvodňovali by iné, resp. také rozhodnutie, na základe ktorého by súd mal povinnosť rozhodnutie okresného súdu zmeniť, prípadne ho zrušiť a vrátiť ho na ďalšie konanie.

V tejto súvislosti odvolací súd v celom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia na str. 3 - 4.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd uvádza nasledovné:

Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (poctivosť, nezneužívame výkonu práv, nešikanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 137/2003 (Zo súdnej praxe č. 62/2004) Najvyšší súd SR uviedol, že za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 OZ treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Ústavný súd SR už v náleze z 28. februára 1995 sp. zn. PL. ÚS 10/95 (Zbierka zákonov SR, čiastka 20, číslo 51/1995), ktorým rozhodol o nesúlade ustanovenia § 13 vyhlášky ministerstva spravodlivosti č. 45/1964 Zb. s ustanovením § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka okrem iného uviedol, že aj keď sú úroky z pôžičky (§ 658 ods. 1 OZ) predmetom zmluvnej voľnosti medzi účastníkmi neznamená to, že možno dohodnúť úroky v akejkoľvek výške. Dohoda o úrokoch musí byť v súlade s ustanovením § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Závisí preto od rozhodnutia súdu, aby v konkrétnom prípade ustálil, či výška dohodnutých úrokov je alebo nie je v súlade s dobrými mravmi. Uvedený nálež je pritom plne aplikovateľný aj v prípade, ak je predmetom posudzovania výška zmluvne dohodnutých úrokov z úveru.

Ústavným súdom vyslovený názor korešponduje s tézou (používanou predovšetkým právnou vedou a teóriou), že zásada zmluvnej voľnosti v súkromnom práve nie je absolútna a nachádza svoje obmedzenie (z hľadiska obsahovej náplne právnych úkonov) napr. pri aplikácii korektívov rozporu s dobrými mravmi. Usmerňovanie zásady zmluvnej voľnosti prostredníctvom uvedených korektívov (ako aj pri zákonom zázake) nepochybne prispieva k spoločenskej a právnej akceptácii zásady zmluvnej spravodlivosti v súkromnom práve.

Pokiaľ ide o primeranosť výšky zmluvných úrokov - problematika dobrých mravov (na historickom národnom, ale aj európskom pozadí) úzko súvisí s doktrínou o neprípustnom, resp. neprimeranom znevýhodnení založenom právnym úkonom, tak typickou práve v prípade tradičnej "úžery". Táto doktrína nadobudla v modernom práve váhu a význam a slúži určitým obmedzujúcim spôsobom k naplneniu zásady zmluvnej spravodlivosti.

Ako už na to správne poukázal okresný súd, Občiansky zákonník, Obchodný zákonník a ani iný predpis účinný ku dňu uzavretia Zmluvy o úvere neobsahuje ustanovenie o tom, do akej konkrétnej výšky možno dojednať zmluvné úroky, predstavujúce odplatu za poskytnutie finančných prostriedkov. V prípade, ak sa jedná o poskytnutie finančných prostriedkov spotrebiteľovi, určité mantinely vyplývajú z ust. § 53 ods. 6 OZ, v zmysle ktorého ustanovenia platí, že ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch, prípadne z vykonávacích predpisov, teda nariadení vlády. Existencia citovaného ustanovenia však neobmedzuje okresný súd z možnosti posudzovania výšky dojednanej odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru aj cez prizmu dobrých mravov. Nemožno totiž opomenúť, že dobré mravy sú pojmom inherentným s právnym poriadkom, nakoľko samotné dobré mravy len dopĺňajú písané normy pozitívneho práva o vyvážený a spravodlivý širší rámec založený na analýze oprávnených záujmov. Stoja na úrovni nepísaného práva, ktorého hlavné zložky predstavujú všeobecné právne zásady a všeobecne uznávané normy morálky. Systém pozitívneho práva je tak zabezpečený (všeobecnou) dimenziou spravodlivosti. V zmysle uvedeného sa aj na výšku odplaty za poskytovanie finančných prostriedkov je potrebné pozeráť nie len z hľadiska platnosti jej dojednaní v zmysle účinného zákonného ustanovenia § 53 ods. 6 OZ, či nariadenia vlády, ale aj z hľadiska toho, či takto dojednaná odplata v podobe úrokov z úveru neodporuje všeobecnej predstave primeranosti za zachovania základných zásad na ktorých je občianske právo postavené, t. j. (okrem iného) i na zachovaní zásady ekvity. Pritom platí, že neprimerane vysoký úrok je nepochybne v rozpore s dobrými mravmi. Pri posúdení primeranosti dojednanej výšky úroku treba predovšetkým porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov v rozhodnom období. V tejto súvislosti možno za dôvodnú uznať námietku odvolateľa, že pokiaľ chcel okresný súd skúmať primeranosť odplaty za poskytnutie úveru nebankovou spoločnosťou, nemal obmedziť svoje skúmanie primeranosti tejto odplaty len na porovnanie výšky dojednaného úroku s priemernou úrokovou mierou obchodných bánk v Slovenskej republike, ale bolo potrebné aj porovnať ročnú percentuálnu mieru nákladov (ďalej aj „RPMN“) účastníkmi dojednanej Zmluvy o úvere s poukazom na priemernú hodnotu RPMN všetkých finančných inštitúcií poskytujúcich úvery vedenú Ministerstvom financií SR. Napriek vyššie vytykaným nedostatkom, však možno uviesť, že záver okresného súdu o rozpore dojednanej odplaty zo Zmluvy o úvere s dobrými mravmi obostojí i pri porovnaní dojednanej výšky RPMN s priemernou hodnotu RPMN všetkých finančných inštitúcií poskytujúcich úvery vedenou Ministerstvom financií SR (dostupnou na stránke: <http://www.finance.gov.sk/default.aspx?CatID=6865>, ktorá v rozhodnom období pre nezabezpečené úvery do 1.500 EUR vrátane so splatnosťou od 1 do 5 rokov predstavovala 79,08 %. Dojednaná RPMN v Zmluve o úvere (68,51 %), síce neprekračuje priemernú hodnotu RPMN úverov poskytovaných finančnými inštitúciami (teda aj nebankovými subjektmi) v Slovenskej republike, napriek tomu je rozporná s dobrými mravmi, ak navrhovateľ za poskytnutý úver 1.200 eur žiadal od odporcu vrátiť okrem tejto sumy aj úrok, dohodnutý ako zmluvná odmena vo výške 1.252,32 eur, čo však nepredstavuje 68,51%, ale ani 79,08%. Navyše i s poukazom na § 53 ods. 6 OZ v znení účinnom ku dňu uzatvorenia Zmluvy o úvere platí, že ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Zo znenia citovaného ustanovenia tak možno vyvodit', že určujúcim kritériom primeranosti odplaty v rámci spotrebiteľskej zmluvy je obvyklosť tejto odplaty na finančnom trhu, ktorú obvyklosť je možné posudzovať len s ohľadom na bežnú prax inštitúcií poskytujúcich úvery v porovnateľných výškach a za porovnateľných podmienok.

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že okresný súd dospel k správne záveru o rozpornosti odplaty za poskytnutie úveru (v podobe dojednaného úroku z úveru) s dobrými mravmi, a tým aj o absolútnej neplatnosti tejto časti Zmluvy o revolvingovom úvere (§ 39 OZ). Nakoľko potom medzi účastníkmi konania nebolo sporným, že navrhovateľ odporcovi poskytol finančné prostriedky vo výške 1.200 € a odporca navrhovateľovi uhradil až sumu 2.111,72 €, okresný súd rozhodol správne pokiaľ nárok navrhovateľa na zaplatenie sumy 290,60 € (navrhovateľom uplatňovanej z titulu neuhradených splátok úveru) spolu s úrokom z omeškania z tejto sumy zamietol.

K námietke odvolateľa, že okresný súd mal vysloviť za neplatnú z dôvodu rozporu s dobrými mravmi len tú časť dojednaní o výške úrokov, ktorú vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov považoval za neprimeranú, a teda nie celú dohodu o výške zmluvných úrokov, odvolací súd uvádza, že ak sa podľa § 41 Občianskeho zákonníka dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len

táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevplyva, že túto časť nie je možné oddeliť od ostatného obsahu. Tam, kde sa dôvod neplatnosti vzťahuje na celý právny úkon (dôvod neplatnosti sa týka jeho podstatnej zložky), je právny úkon neplatný v celom rozsahu. Otázkou možnosti a nemožnosti oddelenia právneho úkonu treba posudzovať z hľadiska povahy a obsahu celého právneho úkonu a nielen z hľadiska oddeľovanej časti. Zmluvu, pokiaľ ide o jej zákonom určené pojmové znaky, treba chápať ako nedeliteľný celok. V danom prípade preto bolo možné oddeliť časť zmluvy o úvere, ktorá v sebe obsahovala dohodu o výške úrokov, od samotnej zmluvy (platnosť Zmluvy o revolvingovom úvere medzi účastníkmi nebola namietaná), avšak jej obsah tvorí nedeliteľný celok vo vzťahu k ujedaniu o dohodnutej výške úrokov. Túto dohodu považoval dôvodne okresný súd za neplatnú z vyššie uvedených dôvodov, a podľa obsahu ju nebolo možné deliť v zmysle námietky odvolateľa (k uvedenému pozri aj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. apríla 2012, sp. zn. 5 Cdo 26/2011). Opak pritom nemožno vyvodit' ani z navrhovateľom citovaného ust. prvej vety ods. 1 § 502 Obchodného zákonníka v znení „od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.“ Použitím gramatického i logického výkladu citovaného ustanovenia totiž možno dôjsť k záveru, že pokiaľ zákonodarca pri jeho formulácii na prvom mieste uvádza, že dlžník je povinný z poskytnutých peňažných prostriedkov platiť úrok v dojednanej výške, je možné jednoznačne z uvedeného vyvodit', že Obchodný zákonník pri zmluve o úvere favorizuje výšku úrokov, ktorú si strany dojednali v zmluve. Len v prípade ak výška úrokov v zmluve dojednaná nie, uplatní sa časť vety nesledujúca za príslovkou „inak“, ktorej významom je „v opačnom prípade“. Teda len v prípade, ak výška zmluvných úrokov v zmluve o úvere dojednaná zmluvnými stranami nie je, je dlžník povinný platiť úroky „v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona“. Použitelnosti citovaného ustanovenia na prípady, ak výška zmluvných úrokov stranami dojednaná bola, avšak táto je rozporná s dobrými mravmi, teda z citovaného zákonného ustanovenia nevplyva, pretože ho vylučuje práve uvádzaná príslovka „inak“ viažuca sa na situáciu, keď dohoda o zmluvných úrokoch z úveru absentuje.

Samotným východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, jeho lepšiu znalosť práva, ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Zákonodarca sa preto pokúsil vyrovnáť túto faktickú nerovnosť cestou práva, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Súkromné právo garantuje každému čo najširšiu mieru možnosti slobodného jednania, avšak práve preto, že ju garantuje každému, musí ju zároveň u niektorých obmedziť, aby bola zaručená všetkým. Zo stretu autonómie vôle a z ideí rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany, a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, t. j. spravodlivosti, ekvity či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých východiskové pozície sú značne nerovnovážne (napríklad vzťahu podnikateľa so spotrebiteľom), sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda akási formálna rovnosť, pretože v skutočnosti nerovnosť východiskových prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je potom možné vidieť v nerovnovážnej úprave subjektívnych práv a povinností účastníkov súkromnoprávneho vzťahu tým, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické, informačné, odborné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú. Inak povedané, aby bolo možné rovnosť dosiahnuť, je nutné nerovnosť východiskových pozícií korigovať zákonnou úpravou práv a povinností. Okrem uvedenej úpravy práv a povinností možno navyše od dodávateľa (ako profesionála na príslušnom trhu tovarov a služieb) vyžadovať, aby sa vo vzťahu k spotrebiteľovi choval vo všeobecnosti poctivo. Pokiaľ týmto spôsobom dodávateľ nepostupuje, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť jednania dodávateľa, a takémuto nepoctivému jednaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu (porovnaj napr. § 265 ObZ, § 3 OZ alebo § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov).

V praxi sa zásada poctivosti prejavuje mimo iného tým, že text spotrebiteľskej zmluvy (obzvlášť ak sa jedná o zmluvu formulárovú), má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný a logicky usporiadaný. Napríklad zmluvné dojednania musia mať dostatočnú veľkosť písma, nesmú byť vo výrazne menšej veľkosti, než okolitý text a nesmú byť umiestené v oddieloch, ktoré vzbudzujú

dojem nepodstatného charakteru. Uvedená zásada poctivosti dopadá i na aplikáciu všeobecných obchodných podmienok. Ako už bolo uvedené vyššie, i v spotrebiteľských zmluvách je možné všeobecné obchodné podmienky uplatniť, pričom nemusia byť osobitne podpísané. Avšak aplikácia všeobecných obchodných podmienok má nie len formálne obmedzenia, o ktorých už odvolací súd pojednával, ale i obmedzenia obsahové. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách totiž na rozdiel od tých, ktoré sú súčasťou zmlúv obchodných, majú slúžiť najmä k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy uvádzať dojednania technického, či vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nesmú slúžiť k tomu, aby do nich dodávateľ (často neprehľadne, zložito formulovane a vo forme malého písma) skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých sa predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najpravdepodobnejšie uniknú (napr. rozhodcovskú doložku alebo dojednania o zmluvnej pokute, ako tomu bolo i v prejednávacom prípade). Pokiaľ tak napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu so spotrebiteľom poctivo a takémuto konaniu dodávateľa nie je možné priznať právnu ochranu.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1,2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil, vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov konania, napriek tomu, že odvolaním napadnutý konkrétnymi dôvodmi nebol, avšak ide o výrok súvisiaci.

Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 224 ods. 1, v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1 veta prvá O. s. p. Navrhovateľ, hoci si trovy odvolacieho konania uplatnil, nebol v odvolacom konaní úspešný. Preto navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nevzniklo. Úspešný odporca si právo na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, preto o týchto trovách odporcu odvolací súd s poukazom na § 151 ods. 1 veta prvá O. s. p. nerozhodoval.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho senátu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.